

Zomergasten

Hoogleraren filosofie uit Nederland en Vlaanderen

20 - 24 augustus

De ISVW heeft vijf vooraanstaande hoogleraren filosofie uit Nederland en Vlaanderen *carte blanche* gegeven om te komen spreken over wat hun het meest ter harte gaat. Hieronder omschrijven Herman Philipse, Herman de Dijn, Samuel IJsseling, Frans Jacobs en René Boomkens aan de hand van welke vragen, interesses en problemen zij invulling hebben gegeven aan hun dag.

Programma

Maandag 20 augustus: Herman Philipse over wetenschap en religie

'In de eerste lezing geef ik een overzicht over de ontwikkeling van het denken over de ouderdom van de Aarde van de bijbelse chronologie (zoals bisschop Ussher, die het ontstaan van de aarde op 22 oktober 4004 voor Christus bepaalde) tot de ontwikkeling van empirische meetmethoden in de negentiende en twintigste eeuw (zoals afkoelingstheorie, erosietheorie en radioactiviteit). Dit spannende onderwerp uit de wetenschapsgeschiedenis is nauw verbonden met het probleem van de verhouding tussen wetenschap en godsdienst. De feitelijke ouderdom van de Aarde maakt het namelijk hoogst onwaarschijnlijk dat een god haar voor de mens geschapen heeft.

Hoewel de evolutietheorie onomstreden is in de biologie, wordt de theorie verworpen door vele christenen en moslims. In mijn tweede lezing analyseer ik historisch het ontstaan van de evolutietheorie. Een beargumenteerd antwoord wordt gegeven op de vraag of de evolutietheorie "maar een hypothese" is, die men vanuit religieus perspectief best verwerpen kan. "Pas de evolutietheorie maakte het mogelijk een intellectueel bevredigd atheïst te zijn." (vrij naar Richard Dawkins)

13.00 uur	Aankomst & ontvangst
13.30 uur	Introductie op de zomergasten – <i>Pieter Pekelharing</i> (onder voorbehoud)
16.00 uur	De Ouderdom van de Aarde in wetenschapshistorisch perspectief
20.00 uur	Evolutietheorie en Intelligent Design: Darwin versus Paley

Dinsdag 21 augustus: Herman de Dijn over ethiek en religie

'Mijn laatste twee boeken gaan over de problematiek van ethiek en religie in onze huidige, postmoderne maatschappij. Daarover zou ik het ook in Leusden willen hebben. Wat mij hier vooral interesseert is hoe die domeinen zich transformeren, allerlei nieuwe gedaanten aannemen en de betrokken individuen in allerlei nieuwe moeilijkheden doen terechtkomen. Het kan niet toevallig zijn dat in het terrein van de ethiek bijvoorbeeld het de toegepaste ethiek, meer bepaald de bio-ethiek, is die vandaag in het centrum van de belangstelling staat. Het kan evenmin toevallig zijn dat op het gebied van de religie vooral een soort diffuse religiositeit of 'spiritualiteit' en tegelijk allerlei vormen van religieus fundamentalisme zo in het oog springen. Dat alles is fascinerend en intrigerend, de moeite van het overdenken waard.'

09.30 uur	Tekstlezing over religie en zingeving in het werk van De Dijn – <i>Erik Heijerman</i>
15.00 uur	Ethiek in onze laatmoderne tijd
20.00 uur	Religie in de eenentwintigste eeuw, aansluitend discussie

Woensdag 22 augustus: Samuel IJsseling over eenheid en veelheid

'De traditionele filosofie en de moderne wetenschappen vertrekken gewoonlijk van de idee van een oorspronkelijke en uiteindelijke eenheid. De hedendaagse mens wordt voortdurend geconfronteerd met veelvoudigheid. Een veelheid van talen en culturen, van wetenschappen en verschillende vormen van filosofie. De door de mens gekoesterde eenheid is verloren. Het is een uitdaging voor de filosofie om deze niet tot een oorspronkelijke en uiteindelijke eenheid te herleiden veelheid te denken en te leren ermee op een verstandige manier om te gaan.'

09.30 uur Eenheid en veelheid: een uitdaging voor het denken van de eenentwintigste eeuw
 15.00 uur (Vervolg)
 20.00 uur (Vervolg)

Donderdag 23 augustus: Frans Jacobs over Proust

'Het werk van Proust is niet alleen aantrekkelijk wegens de literaire waarde ervan, maar het kan ook filosofen doen smullen. Bekend is uiteraard de thematiek van de tijd en van de herinnering, waarin menigeen zijn tanden heeft gezet. Ik vind ook zijn 'theorie' van de liefde interessant, zowel op zichzelf beschouwd als vanwege de plaats die Proust eraan toekent in het geheel van zijn werk. Er zitten aspecten aan die ook voor filosofen van belang zijn, zoals de vraag hoe een (geliefde) persoon zich verhoudt tot haar eigenschappen. In mijn filosofische carrière heb ik de lectuur en de studie van Proust steeds als een nevenactiviteit beschouwd. Het doet me een genoegen om er nu eens aan de Internationale School voor Wijsbegeerte een hele dag aan te spenderen. Met een film als toegift.'

09.30 uur Inleiding op Proust
 11.30 uur Tekstlezing uit Prousts *Op zoek naar de verloren tijd*
 15.00 uur Prousts theorie van de liefde
 20.00 uur Film *Un amour de Swann* (verfilming van een deel van Prousts grote roman), aansluitend discussie

Vrijdag 24 augustus: René Boomkens over ervaring

'Tot ongeveer de 20ste eeuw leek filosofie zich slechts met het hogere, het universele en eeuwige bezig te (kunnen) houden. In de loop van de vorige eeuw is dat in vele opzichten veranderd: filosofen bogen zich over banale of banaal lijkende onderwerpen als de massacultuur of de roes (Benjamin), de humor (Bergson), de deur en de drempel (Simmel), de alledaagse taal (Wittgenstein), erotiek en pornografie (Bataille), de woning (Heidegger), de stad (Lefebvre), Disney (Baudrillard), waanzin en misdaad (Foucault), Hollywood en thrillers (Zizek), middelmatigheid (Oosterling), vliegvelden, buitenwijken en concentratiekampen (Agamben, De Cauter), en popmuziek (ondergetekende).

Waar komt deze filosofische aandacht voor het banale vandaan en wat heeft zij te betekenen? Ik zal uiteenzetten dat die aandacht een erkenning inhoudt van de waardigheid van de veranderlijke, alledaagse ervaring en (paradoxaal genoeg) het belang van die ervaring voor de continuïteit van onze cultuur.'

09.30 uur Banaliteit en waardigheid. Over het cruciale belang van onze alledaagse ervaring
 12.30 uur Afsluitende lunch

Personalia

Prof. dr. René Boomkens is hoogleraar sociale en cultuurfilosofie aan de Rijksuniversiteit Groningen. Voordien was hij bijzonder hoogleraar popmuziek aan de Universiteit van Amsterdam. Vorig jaar verscheen van zijn hand *De nieuwe wanorde*, over globalisering en het einde van de maakbare samenleving.

Prof. dr. Herman de Dijn is hoogleraar aan het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte aan de Katholieke Universiteit Leuven (België). Hij wijdde een aantal publicaties aan Spinoza en publiceerde een aantal boeken over ethiek, waaronder *Taboes, monsters en loterijen* (2003).

Drs. Erik Heijerman studeerde filosofie en wiskunde aan de Universiteit Utrecht, en klavecimbel aan het Brabants Conservatorium. Hij is senior programmamaker aan de ISVW en gastdocent muziekfilosofie aan het Utrechts Conservatorium.

Prof. dr. Samuel IJsseling was tot aan zijn emeritaat hoogleraar aan het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte te Leuven (België). Hij publiceerde over onder anderen Husserl, Heidegger en Derrida. Tot zijn bekendste werken behoren *Retoriek en filosofie* (1975) en *Apollo, Dionysos, Aphrodite en de anderen* (1994).

Prof. dr. Frans Jacobs was vanwege de Stichting Socrates bijzonder hoogleraar in de wijsgerige antropologie en de grondslagen van het humanisme aan de Universiteit Leiden en is hoogleraar wijsgerige ethiek aan de Universiteit van Amsterdam.

Drs. Pieter Pekelharing is verbonden aan de leerstoelgroep Ethiek van de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam.

Prof. dr. Herman Philipse is universiteitshoogleraar aan de Universiteit Utrecht. Eerder was hij als hoogleraar filosofie aan de Universiteit van Leiden verbonden. Hij schreef onder meer een invloedrijk en kritisch werk over Heidegger, *Heidegger's Philosophy of Being* (1998) en *Het atheïstisch manifest/De onredelijkheid van religie* (2004).

Kosten

Arrangement 1: € 533,50 (cursus, koffie/thee, 4 maal lunchbuffet, 4 maal diner incl. 2 drankjes)

Arrangement 2: € 693,50 (arrangement 1 + 1-persoonskamer & ontbijtbuffet)

Vrienden van de ISVW: € 13,50 korting

Personen tot 30 jaar krijgen 40% korting op het cursusgeld